

**ГРАФІЧНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ТВОРЧОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МИТЦЯ В АРХІТЕКТУРНО-ХУДОЖНІЙ ПРАКТИЦІ****Бредньова В. П.,**к. т. н., доц., проф. каф. нарисної геометрії та інженерної графіки,
vera2008@ukr.net, ORCID: 0000-0002-3005-2384*Архітектурно-художній інститут,
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса*

Анотація. У статті розглядаються специфіка завдань підготовки майбутнього здобувача творчих спеціальностей зумовлює необхідність оволодіння рукописною графікою, що сприяє розвитку просторового мислення, творчих і практичних навичок, розумінню специфіки графічної роботи. Все розмаїття графічних технік лежить в основі принципів, на яких будується технологія побудови будь-яких зображень, що підкреслює актуальність дослідницької проблематики в цьому напрямку. Графічна освіта полягає в навчанні студента суміжним дисциплінам, таким як нарисна геометрія, мистецтво шрифту, малювання та живопису тощо. В основі будь-якого виду мистецтва лежить індивідуальна художня форма. Графіка є одним із найефективніших шляхів формування та вдосконалення творчих умінь та якості навчання у ВНЗ, у тому числі потреби у всебічному розвитку та підвищенні індивідуального рівня графічної культури, що дозволить значно розширити сферу практичного навчання. діяльності в майбутньому. У даному дослідженні найбільшу увагу приділено аналізу методичних підходів до тенденцій удосконалення викладання окремих важливих розділів дисциплін «Нарисна геометрія» та «Мистецтво шрифту», які дозволяють підвищити індивідуальну конкурентоспроможність майбутніх спеціалістів. в сучасних ринкових умовах. Графічна майстерність є важливою складовою творчого професіоналізму наших студентів у будь-якому виді мистецтва.

Ключові слова: малоповерхова забудова, житлові будинки, комфортне міське середовище.

Вступ. Сучасний етап розвитку системи вищої освіти характеризується активізацією вивчення питань взаємодії навчального та творчого процесів. Пошуки основних закономірностей розвитку ефективних методів навчання свідчать про прагнення науковців розглядати проблему творчості, насамперед як педагогічну. Естетичний розвиток особистості, а саме студента-першокурсника графічними мистецькими засобами прийнято називати художнім вихованням, тому потрібно надавати можливість студенту проявляти самостійність і вільно обирати стиль і форму виконання графічних завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для аналізу сучасного стану професійної графічної підготовки у вищих навчальних закладах досить велику зацікавленість мають роботи, в яких обговорюються питання навчання та самовиховання особистості, здатної вирішувати творчі завдання, оригінально мислити, створювати та реалізовувати свої ідейні задуми на папері [1–4], [6–9], [11, с. 326–331], [13–15], [17–20]. Принципове значення для вирішення проблематики нашого дослідження мали роботи, спрямовані на вивчення змісту основних графічних дисциплін на творчих спеціальностях, спрямованих на виховання відповідних професійних якостей особистості [5, с. 122–242], [16, с. 317–325].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження мистецтвознавчого впливу на розвиток професійних компетентностей студентів-першокурсників архітектурно-художнього напрямку за допомогою вивчення основ графічних дисциплін «Нарисна геометрія» і

«Мистецтво шрифту». Вихідними положеннями дослідження є аналіз експериментальних даних автора та існуючих літературних джерел, які описують проблеми удосконалення і підвищення якості навчання студентів, а також досліджуються творчі, технічні та соціокультурні аспекти графічної освіти майбутніх архітекторів, дизайнерів, художників. З метою визначення особливостей графічного навчання перераховані знання та вміння, які необхідно розвивати у студентів для того, щоб вони могли сформуватися як майбутні професіонали. Мета дослідження – знайти та визначити ефективні методи розвитку творчих здібностей графічної професійної підготовки студентів-першокурсників творчих спеціальностей.

Основний матеріал і результати. Розглядаючи теоретичні питання графічної підготовки майбутніх архітекторів, вже на першому курсі необхідно звертати їх увагу на аналіз сучасних форм в архітектурі. Як відомо, будь-яка наука не може обійтись без математики, тому можна підкреслити, що і будь-яка геометрична форма повинна спиратись на просторове уявлення, яке удосконалюється за допомогою вивчення нарисної геометрії. Сучасні архітектори нестандартно підходять до своїх проектних розробок, ламаючи всі стереотипи. Геометрія їх будівель досить дивна і різноманітна. Досить глибоке значення має нарисна геометрія і для майбутніх художників та дизайнерів, а з професійної точки зору важливу роль для них відіграє дисципліна «Мистецтво шрифту». Як відомо, мистецтво шрифту сягає корінням у далеке минуле. Аналіз наукових джерел свідчить, що теоретичні основи цього виду мистецтва виникли значно пізніше. У XVI столітті художники та дослідники почали звертатися до проблем формоутворення шрифту: у Франції це Жоффруа Торі, у Німеччині Альбрехт Дюрер; у XIX столітті в Англії Едвард Джонстон; у XX столітті цим питанням займаються І. Т. Богдеско, Ю. А. Боярський, Г. І. Козубов, Н. Н. Кудряшов, Ю. К. Курбатов, В. В. Лазурський, Ф. Ш. Тагіров, С. Б. Теллінгатер, В. А. Фаворський та ін.

Студенти архітектурно-художніх спеціальностей ОДАБА на кафедрі нарисної геометрії та інженерної графіки на першому курсі одночасно вивчають дві графічні дисципліни: «Нарисну геометрію» і «Мистецтво шрифту». В першому семестрі з нарисної геометрії вони вивчають геометричні моделі простору: точки, прямі та криві лінії, площини, поверхні та їх позиційні і метричні властивості, розглядають алгоритми розв'язання задач в загальному та окремих випадках. Велику зацікавленість у студентів викликають прикладні задачі, пов'язані з просторовими архітектурними формами (рис. 1, 2).

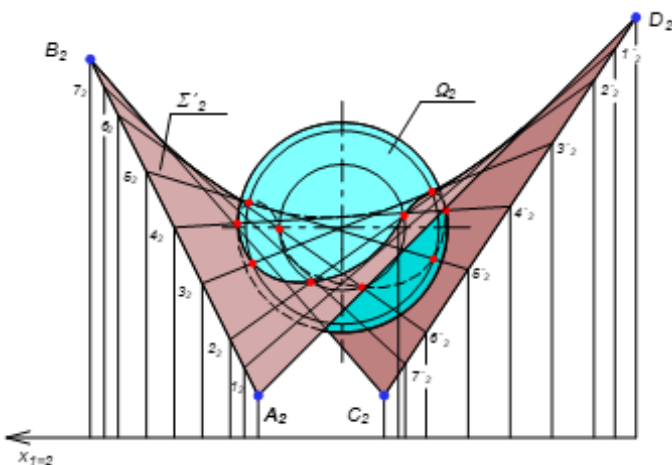

Рис. 1. Побудова лінії перетину сфери і гіперболічного параболоїда

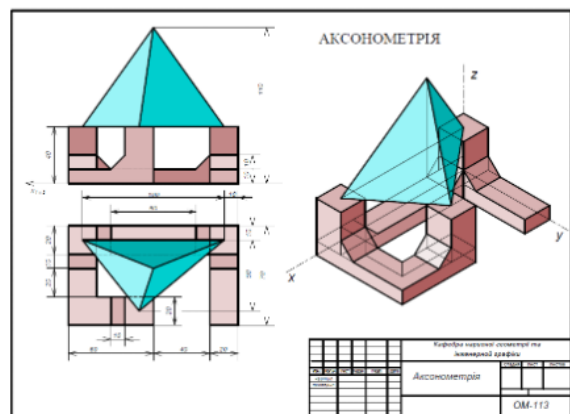

Рис. 2. Побудова аксонометричного зображення просторових форм (для студентів художнього профілю)

Величезний інформативний потік, який отримує сучасна людина щодня, передається багато в чому за допомогою шрифту. Шрифт, як і архітектура, формує навколишнє середовище. Весь цивілізований простір – від міських вулиць до наших помешкань – майже все заповнено потоками інформації, матеріальним носієм якої є шрифт. Сучасні класики висловлюють такі думки: В шрифті, як і в архітектурі, можливо шукати нове, тільки розвиваючи ту класическу основу, которая обуславливает строй шрифта. Володимир Фаворський – видатний мистецтвознавець (1886–1964). Предметом Искусства шрифт становится в том случае, когда в превосходной форме происходит слияние красоты и выразительности. Альберт Капр – німецький майстер і теоретик шрифту, народ. в 1918 р. З кожним великим стилем у мистецтві та архітектурі асоціюються певні шрифти. Без минулого немає майбутнього, і тому насамперед у вивченні мистецтва шрифту необхідно ознайомитися з історією його виникнення та удосконалення протягом часу.

Саме поняття шрифт – це складене з багатьох функцій твір життєдіяльності людини. Історичний шлях шрифту пройшов через наскальні малюнки, наприклад, у печерах Ласко та Альтаїра, через ієрогліфи та клинопис у Єгипті та країнах Близького Сходу, виникнення першого алфавіту у Фінікії тощо. Далі шлях шрифту проходив через століття давньої Греції та стародавнього Риму (колонна Траяна в Римі) та художнє вдосконалення у середні віки країн Європи та Азії. Кожен етап виникнення та становлення шрифту – це ціла епоха, яка впливає на стиль та засоби накреслення (чим писати і на чому писати). У зв'язку з цим виникає безліч форм та стилів письма. Шрифт повинен виглядати, як єдина система стилю та композиції. Тому необхідно ознайомити студентів з еволюцією графічної форми літер, інструментів письма та матеріалів, на яких зображуються літери. Таким чином, шрифт – це невід'ємна частина мистецтва та культури народу, що відповідає сучасному стилю. На рис. 3–4 наведені приклади студентських графічних робіт з мистецтва шрифту.

Рис. 3. Завдання «Готичний шрифт»

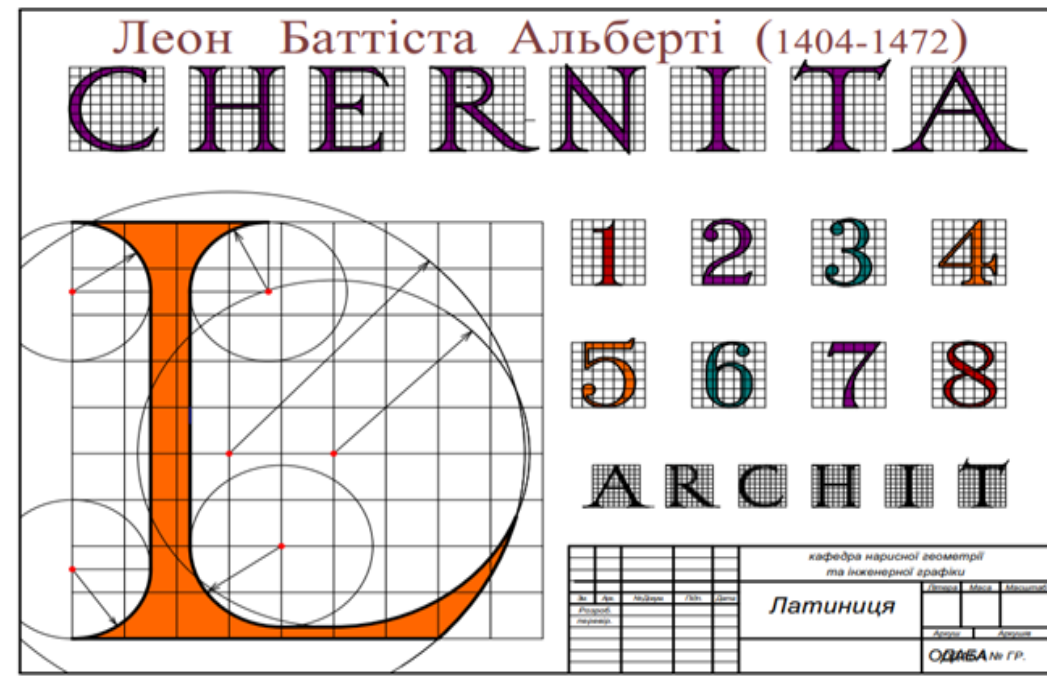

Рис. 4. Завдання «Латиниця»

Висновки. Результати досліджень дають змогу зробити такі висновки. При вивченні будь-якої графічної дисципліни студент спочатку набуває знання, потім шляхом виконання різних вправ і завдань формує індивідуальні вміння та навички, і лише потім застосовує здобуті компетенції. Вивчення історії та практики шрифтового мистецтва становить важливу і необхідну частину професійної графічної підготовки здобувачів творчих спеціальностей. Значення володіння основами мистецтва шрифту обумовлено, передусім, особливою роллю різних видів мистецтва у розвитку естетичного смаку. Крім того, навчання мистецтву шрифту сприяє формуванню художнього смаку та творчому розвитку майбутнього митця.

Знання специфіки, закономірностей та засобів мистецтва шрифту, що мають характер загальних закономірностей композиції, допомагає краще засвоїти інші навчальні дисципліни художнього циклу. Надане наукове дослідження не претендує на всебічне розв'язання проблеми і перспективу подальших пошуків бачимо у продовженні визначення ефективних підходів до удосконалення викладання графічних дисциплін з метою поширення ефективності навчання та підвищення вмотивованості до вивчення професійних графічних дисциплін. Графічні завдання художньої освіти студентів вимагають креативної серйозної різнобічної професійної підготовки.

Література

- [1] Михайленко В.Є., Євстифєєв М.Ф., Ковальов С.М., Кащенко О.В. Нарисна геометрія.- Київ:Вища школа. 1993. С.272.
- [2] Бредньова В.П. Нарисна геометрія. Конструктивні та прикладні задачі з елементами теорії. Навч.посібн.для вищ.техніч. навч. закл. Одеса: Астропринт. 2013. 196с.
- [3] Архитектурное черчение: Справочное пособие (Ткач Д.И., Русскевич Н.Л., Нири́нберг П.Р., Ткач М.Н.). К.: Будивельник. 1991. 272 с.
- [4] Лесняк В. И. Графический дизайн (основы профессии). / В. И. Лесняк. К.: Биос Дизайн Букс, 2009. С. 416.
- [5] Кудрявцев А. И. Шрифт. История, теория, практика. М.: 2003. С.348.

- [6]. Бредньова В.П., Перпері А.О., Яворська Н.М. Навчальний посібн. з дисципліни «Мистецтво шрифту» для студентів спеціальностей 191 «Архітектура та містобудування» і 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Одеса: 2017. С.128.
- [7]. Бредньова В.П. Про необхідність якісної професійної художньо-графічної підготовки майбутніх архітекторів. – Сб.научных трудов. Региональные проблемы архитектуры и градостроительства. Одеса: 2007. №.9-10. С. 642-644.
- [8]. Bredniova V. On the improvement of the methodology of engineer staff's graphic training on the basis of optimization of psychological and pedagogical approaches. *Modern Tendencies in Pedagogical Education and Science of Ukraine and Israel: The Way to Integration*. Ariel University.2016. №7. P. 38–42.
- [9]. Бредньова В.П., Прохорец І.М., Михайленко Е.В Research on the methodology of teaching graphic disciplines with the purpose of developing the creative potential of higher education students. *International scientific and practical conf. Pedagogy and Psychology in the Modern World*. Wloclawek, Republic of Poland, 2021, vol.2, p.101-104.
- [10]. Драч І.І. Компетентнісний підхід як засіб модернізації змісту вищої освіти - К.: Інститут інновац. технологій і змісту освіти МОН України.2008. Вип.57. С.44-48
- [11]. Кашекова И.Э., Темиров Т.В. Концептуальные основы гуманитаризации образования на основе культурологического подхода. / *Гуманитарное пространство*. Международный альманах. 2013. Т. 2, №1. Альманах. С.31-45.
- [12]. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. *Бібліотека з освітньої політики/Під заг. ред. О.В.Овчарук*. К.: 2004.112 с.
- [13]. Ткачук О.В., Бредньова В., Смичковська О. Міждисциплінарні зв'язки дисциплін образотворчого циклу з графічними. *Науковий журнал Сумського державного педагогічного університету ім А.С.Макаренка «Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології»*. 2021, №5(109). С.317-325.
- [14]. Бредньова В.П., Яворська Н.М., Яворський П.В. Класичні задачі нарисної геометрії та їх застосування в архітектурно-художній практиці. Сб. научных трудов. Региональные проблемы архитектуры и градостроительства. Одеса: 2021. №.15. С. 152-160.
- [15]. Бредньова, Яворська І.М., Яворський Е.В., Смичковська О.М. Сучасні тенденції графічної підготовки здобувачів творчих спеціальностей. *Журнал наукових праць «Інноваційна педагогіка» Причорноморського наук.-дослідн. Ін-ту економіки та інновацій.-Збірн. № 47. 2022. С. 143-148.*
- [16]. Бредньова, Яворська І.М., Яворський Е.В., Смичковська О.М. Шляхи удосконалення графічної майстерності майбутніх фахівців творчих спеціальностей. *Журнал наукових праць «Інноваційна педагогіка» - Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій.- Збірн. № 48, т 1, 2022. С. 149-153.*
- [17]. Perperi A.O., Brednyova V.P., Perperi A.M. Research of the factors of increasing the quality of graphic competences of students of the first course of architectural and construction specialties *Проблеми теорії та історії архітектури України*, Одеса: ОДАБА.2022. №22. С.116-121.
- [18].Brednyova V.P. Analytical overview of the results of the research of graphic competencies of first-year students. *78a Наук.- техн. конф. ОДАБА, секція «Інж.графіка»*. 2022. С.192.
- [19]. Черников, Я. Г. Построение шрифтов/ Я. Г.Черников, Н. А. Соболев. М. : Архитектура. 2007. С. 116.
- [20]. Heller S. *The education of a graphic designer*. Allworth Press. 2005. 369 p.

References

- [1]. Mykhaylenko V.E., Yevstifeev M.F., Kovalev S.M., Kashchenko O.V. (1993). *Descriptive geometry*. Kyiv: Higher School. P.272 [in Ukrainian].

- [2]. Brednyova V.P. (2013). Descriptive geometry. Constructive and applied problems with theory elements. Study guide for higher technical schools. education closing Odesa: Astroprint. P.196 [in Ukrainian].
- [3]. Architectural drawing (1991). Reference manual (D.I. Tkach, N.L. Russkevich, Nyrinberg P.R., Tkach M.N.). K.: Builder. P.272 [in Russian].
- [4]. Lesnyak V. I. (2009). Graphic design (basics of the profession) (2009). / V. I. Lesnyak. K.: Bios Design Books, P.416 [in Russian].
- [5]. Kudryavtsev A. I. (2003). Font. History, theory, practice. M.: P.348 [in Russian].
- [6]. Brednyova V.P., Perperi A.O., Yavorska N.M.(2017). Training manual from the discipline «Art of font» for students of specialties 191 «Architecture and urban planning» and 023 «Fine art, decorative art, restoration» Odesa: P.128 [in Ukrainian].
- [7] Brednyova V.P.(2007). Pro neobhidnist jakisnoyi professionalnoyi hudozhno-grafichnoyi pidgotovki maibutnikh arhitektoziv. Sbornik nauchnikh trudov. Regionalniye problemi arhitekturi i gradostroitelstva. №9-10, p. 642-644 [in Ukrainian].
- [8]. Bredniova V. On the improvement of the methodology of engineer staff's graphic training on the basis of optimization of psychological and pedagogical approaches. Modern Tendencies in Pedagogical Education and Science of Ukraine and Israel: The Way to Integration. Ariel University.2016. №7. P. 38–42 [in English].
- [9]. Бредньова В.П., Прохорец І.М., Михайленко Е.В Research on the methodology of teaching graphic disciplines with the purpose of developing the creative potential of higher education students. International scientific and practical conf. Pedagogy and Psychology in the Modern World. Wloclawek, Republic of Poland, 2021, vol.2, p.101-104 [in English].
- [10]. Drach I.I. (2008). Kompetentnisnyi pidkhid yak zasib modernizatsii zmistu vyshchoi osvity [Competence approach as the way of modernizing the content of higher education]. Problemy osvity Problems of education.vip.57. P. 44-48 [in Ukrainian].
- [11]. Kashekova I.E., Temirov T.V. (2013). Conceptual foundations of humanitarian education based on the cultural approach. / Humanitarian space. International almanac. Vol. 2, No. 1. Almanac. P. 31-45 [in Russian].
- [12] Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti (2004): svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy [Competence approach in modern education: world experience and Ukrainian prospects]. O.V.Ovcharuk, Kyiv: Biblioteka z osvitoi polityky. P.112 [in Ukrainian].
- [13]. Tkachuk O., Brednyova V., Smychkovska O. (2021). Interdisciplinary connections between the disciplines of the visual cycle and graphic ones. Scientific journal of Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko «Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies».№5(109). P.317-325 [in Ukrainian].
- [14]. Brednyova V.P., Yavorska N.M., Yavorskyi P.V. (2021). Classic problems of sketch geometry and their application in architectural and artistic practice. Sat. scientific works. Regional problems of architecture and urban planning. Odesa: №.15. C. 152-160 [in Ukrainian].
- [15]. Brednyova, Yavorska I.M., Yavorskyi E.V., Smichkovska O.M. (2022). Modern trends in graphic training for students of creative specialties. Journal of scientific works «Innovative pedagogy» of the Black Sea Research Institute. Institute of Economics and Innovation. Collection № 47. P. 143-148 [in Ukrainian].
- [16]. Brednyova, Yavorska I.M., Yavorskyi E.V., Smichkovska O.M. (2022). Ways to improve the graphic skills of future specialists in creative specialties. Journal of scientific works «Innovative pedagogy» - Black Sea Research Institute of Economics and Innovation. Collection. No. 48. Vol.1 P.149-153 [in Ukrainian].
- [17]. Perperi A.O., Brednyova V.P., Perperi A.M. (2022). Research of the factors of increasing the quality of graphic competences of students of the first course of architectural and construction specialties Проблеми теорії та історії архітектури України, Одеса: ОДАБА. №22. С.116-121 [in English].

[18].Brednyova V.P. (2022).Analytical overview of the results of the research of graphic competencies of first-year students. 78 Scientific and technical conf. ODABA, «Graphic engineering» section. P.192 [in English].

[19.] Chernikov, Y. G. (2007). Construction of fonts/ Ya. G. Chernikov, N. A. Sobolev. M.: Architecture. P. 116 [in Russian].

[20]. Heller S. (2005). The education of a graphic designer. Allworth Press. P.369 [in English].

GRAPHIC EDUCATION AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE ARTIST'S CREATIVE PROFESSIONALISM IN ARCHITECTURAL AND ARTISTIC PRACTICE

Brednyova V. P.,

PhD Tech. Sci., Professor, Department of Descriptive Geometry and Engineer Graphic,
vera2008@ukr.net, ORCID: 0000-0002-3005-2384

*Institute of Architecture and Art,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa*

Abstract. The specific tasks of training the future acquirer of creative specialties necessitate the mastery of hands graphics, which contributes to the development of spatial thinking, creative and practical skills, and understanding the specifics of graphic work. All the variety of graphic techniques is the basis of the principles on which the technology of building any images is built, which emphasizes the *relevance of research* issues in this direction. Graphic education consists of training a student in related disciplines, such as *Descriptive Geometry, the Art of Font, Drawing and Painting* etc. At the basis of any kind of art is an individual artistic form. Graphics is one of the most effective ways of forming and improving creative skills and the quality of learning in a Higher Educational Institution, including the need for comprehensive development and increasing the individual level of graphic culture, which will allow to significantly expand the scope of practical activities in the future. In this study, the greatest attention is paid to the analysis of methodical approaches to the improvement trends in the teaching of certain important sections of the disciplines «*Descriptive Geometry*» and «*The Art of Font*», which allow future specialists to increase their individual competitiveness in modern market conditions. Graphic skill is an important component of our students' creative professionalism in any kind of art. The purpose of the research is to find and determine effective methods of developing the creative abilities of graphic professional training of first-year students of creative specialties. Our research is related to the Scientific-research work «Improving the organization of the educational process using distance learning methods and the methodology of teaching graphic disciplines for students of construction and architecture-art specialties based on the competence approach», which is conducted at the Department of «Descriptive Geometry and Engineering Graphics Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture (OSACEA) for many recent years.

Keywords: professional graphic training, Descriptive Geometry, The Art of Font, architectural and artistic students.